

Niniejszy dokument nie stanowi doręczenia w trybie art. 15 zzs⁹ ust. 2 ustawy COVID-19 (Dz.U.2021, poz. 1842)

Sygn. akt I ACa 448/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Marek Boniecki
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Beata Zaczyk

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2021 r. w Krakowie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Gminy Miejskiej K. – Zarządu Dróg Miasta K.

przeciwko M. D.

przy interwencji ubocznej po stronie pozwanej A. D.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej i interwenienta ubocznego

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 16 września 2019 r. sygn. akt I C 1266/17

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu treść:

„I. oddala powództwo;

II. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanej kwotę 10.817 zł (dziesięć tysięcy osiemset siedemnaście złotych) tytułem kosztów procesu;

III. zasądza od strony powodowej na rzecz interwenienta ubocznego kwotę 10.800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem kosztów procesu.”;

2. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanej kwotę 8.100 zł (osiem tysięcy sto złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

3. zasądza od strony powodowej na rzecz interwenienta ubocznego kwotę 8.100 zł (osiem tysięcy sto złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

4. nakazuje pobrać od strony powodowej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 32.500 zł (trzydzieści dwa tysiące pięćset złotych) tytułem nieuiszczonych opłat sądowych.

SSA Marek Boniecki

Sygn. akt I ACa 448/20

Uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z 13 grudnia 2021 r.

Wyrokiem z 16 września 2019 r. Sąd Okręgowy w Krakowie w sprawie z powództwa Gminy Miejskiej K. - Zarządu Dróg Miasta K. zasądził od pozwanej M. D. na rzecz przyzwanego A. D. kwotę 325.000 zł z ustawowymi odsetkami od 1 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty, w tym z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 roku; zasądził od pozwanej na rzecz strony powodowej 27.067 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania oraz przyznał wynagrodzenie radcy prawnemu reprezentującemu z urzędu przyzwanego.

Sąd pierwszej instancji ustalił stan faktyczny szczegółowo zaprezentowany w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, z którego to uzasadnienia wynika, że:

- przed Sądem Okręgowym w K. w sprawie (...) zawarto w dniu 21 czerwca 2012 r. ugodę, na mocy której A. D. miał dokonywać na rzecz powodowej Gminy spłaty w ratach w terminie do 30 czerwca 2014 r. należności w kwocie 4.974.451,23 zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami sądowymi; równocześnie ww. został skazany i zobowiązany (wraz z drugą osobą) do naprawienia szkody wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z 17 września 2013 r. w sprawie (...)

- w ugodzie wymieniono nieruchomości stanowiące własność A. D., na których zostały ustanowione hipoteki zabezpieczające spłatę wierzytelności; jedną z nich była nieruchomość objęta księgą wieczystą nr (...); strony uzgodniły, że w związku z faktem finansowania spłaty wierzytelności przez dłużników ze środków pochodzących ze sprzedaży ww. nieruchomości, wierzyciel zobowiązuje się do sukcesywnego zwalniania z obciążenia hipotecznego kolejnych nieruchomości w miarę zbywania poprzednich;

- 29 kwietnia 2014 r. pomiędzy A. D. a jego córką M. D. (pозwaną) została zawarta umowa sprzedaży nieruchomości objętej KW nr (...) za cenę 2.000.000 zł; w umowie sprzedający potwierdził odbiór od kupującej części ceny w kwocie 1.675.000 zł, natomiast pozostała kwota w wysokości 325.000 zł pozwana zobowiązała się zapłacić w terminie do 31 grudnia 2014 r i co do wykonania przyjętego na siebie wskazanego obowiązku poddała się egzekucji wprost z tego aktu notarialnego na podstawie art. 777 §1 pkt 4 k.p.c.; w umowie wskazano, że zawarta ona została w wykonaniu umowy przedwstępnej sprzedaży nieruchomości z 22 czerwca 2012 r.;

- A. D. do 7 listopada 2013r. zapłacił powódce łącznie 2.400.000 zł w terminach wskazanych w ugodzie z 21 czerwca 2012 r.; wpłaty dokonywane były przelewem bankowym na rachunek Gminy z rachunku bankowego A. D.; środki na ten cel uzyskiwał ze sprzedaży nieruchomości, których właścicielem była pozwana, a która nieruchomości te uzyskała w formie darowizny od swego ojca w 2011 r i 2012 r.; pozwana posiadała także mieszkanie w K., które sprzedała, a środki z jego sprzedaży przekazała A. D.;

- A. D. nie wywiązał się z warunków zawartej ugody wobec Gminy, co spowodowało wszczęcie egzekucji przeciwko niemu i drugiemu dłużnikowi, w tym postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla K. w K. pod sygn. akt (...)

w postępowaniu tym Komornik zajął wierzytelność dłużnika przypadającą mu od pozwanej z tytułu kwoty uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości w wysokości 325.000 zł;

- powódka jako wierzyciel uzyskała od Komornika zaświadczenie uprawniające z 6 października 2016 r. w ww. zakresie.

W ustalonym przez siebie stanie faktycznym, po dokonaniu analizy zebranego

w sprawie materiału dowodowego, Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione w całości w świetle przepisów art. 887 §1 k.p.c. oraz art. 887 §2 k.p.c. w zw. z art. 902 k.p.c., przyjmując, że:

- w pozwie przeciwko trzeciodłużnikowi wierzyciel może żądać zapłaty należności do rąk dłużnika;
- niewiarygodne i niewykazane było twierdzenie pozwanej, że A. D. otrzymał od niej pozostałą ratę ceny sprzedaży nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...) w wysokości 325.000 zł, na którą to okoliczność pozwana przedłożyła kasowy dowód wpłaty z 20 czerwca 2014r. na kwotę 325.000 zł;
- nie zasługiwało też na wiarę, że ww. kwota pochodziła z pożyczki udzielonej A. D. przez jego matkę.

Wyrok powyższy zaskarżyli jednobrzmiącymi apelacjami pozwana i przypozwany, wnosząc o zmianę orzeczenia poprzez oddalenie powództwa, ewentualnie uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Apelujący zarzucili naruszenie: 1) art. 233 §1 k.p.c. przez wybiórczą i dowolną ocenę dowodów i przyjęcie jedynie takich, które doprowadziły do błędnego uznania, że pozwana M. D. nie przekazała przypozwanemu A. D. ostatniej raty ceny sprzedaży nieruchomości, stanowiącej działkę nr (...), obr. (...) K., w wykonaniu umowy sprzedaży z dnia 29 kwietnia 2014 r. w wysokości 325.000 zł, z pominięciem wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, w tym dowodów: a) z zeznań świadka J. B., z których wynika, że była świadkiem przekazywania przez pozwaną przypozwanemu dużej sumy pieniężnej w gotówce w okresie zbieżnym z dniem, co do którego pozwana twierdzi, że przekazała pieniądze przypozwanemu; b) dowodu Kp z dnia 20.06.2014r., świadczącego o tym, że w dniu 20.06.2014r. Pozwana przekazała przypozwanemu kwotę 325.000 zł tytułem ostatniej raty ceny sprzedaży nieruchomości, stanowiącej działkę nr (...). obr. (...) K., w wykonaniu umowy sprzedaży z dnia 29 kwietnia 2014r.; c) aktów notarialnych sprzedaży innych nieruchomości przez pozwaną, oraz uzyskiwania części zapłaty z tych transakcji w formie gotówkowej, z czego wynika, że pozwana dysponowała sumą pieniężną w gotówce, pozwalającą na spłatę ostatniej raty ceny sprzedaży nieruchomości, stanowiącej działkę nr (...), obr. (...) K., w wykonaniu umowy sprzedaży z dnia 29 kwietnia 2014r. w wysokości 325.000 zł; d) dowodów Kp. z dnia 22.06.2012r., 18.12.2012r., 22.05.2013r., 06.11.2013r., świadczących o tym, że przeważająca część ceny sprzedaży nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), obr. (...) K., w okresie poprzedzającym dzień zapłaty ostatniej raty ceny sprzedaży, została przez pozwaną zapłacona przypozwanemu w formie przekazania gotówki; 2) art. 233 §1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i odmowę wiarygodności i mocy dowodowej zeznań J. B. tylko z tego względu, że jest to osoba związana z przypozwanym stosunkiem pracy, chociaż zeznania tego świadka są logiczne i znajdują potwierdzenie w innych dowodach przedłożonych przez przypozwanego i pozwaną w toku postępowania, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia, że w dacie 20.06.2014r. nie doszło do przekazania przez pozwaną przypozwanemu środków pieniężnych w wysokości 325.000 zł tytułem ostatniej raty ceny sprzedaży nieruchomości, stanowiącej działkę nr (...), obr. (...) K., w wykonaniu umowy sprzedaży z dnia 29 kwietnia 2014 r.; 3) art. 217 §1 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu z przesłuchania w charakterze świadków osób zgłoszonych w piśmie przypozwanego z dnia 5.03.2019r., pomimo istnienia okoliczności spornych dotyczących dysponowania przez pozwaną gotówką umożliwiającą zapłacenie na rzecz przypozwanego ostatniej raty ceny sprzedaży nieruchomości, stanowiącej działkę nr (...), obr. (...) K., w wykonaniu umowy sprzedaży z dnia 29 kwietnia 2014 r.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy prawidłowo, z poszanowaniem reguł wyrażonych w przepisie art. 233 §1 k.p.c. ustalił stan faktyczny sprawy, co sprawiło, że Sąd Apelacyjny przyjął go za własny. Po wydaniu zaskarżonego wyroku nastąpiła jednak istotna zmiana okoliczności, która uczyniła ustalenia Sądu pierwszej instancji niekompletnymi.

Sąd odwoławczy ustalił dodatkowo, że wyrokiem z 24 września 2020 r. Sąd Rejonowy dla K. w K., w sprawie(...): I. w ramach zarzutu aktu oskarżenia wniesionego w sprawie (...) uznał oskarżonego A. D. za winnego tego, że: IA. w dniu 3 listopada 2011 r. w K., działając

w celu udaremnienia wykonania przysięgłego orzeczenia sądowego zasądzającego od niego przywłaszczone środki pieniężne w łącznej kwocie 4.974.451,23 zł wraz z należnymi odsetkami, stanowiące przedmiot przestępstwa przywłaszczenia przypisanego następnie oskarżonemu wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 17 września 2013r. do sygn.(...), uszczuplił zaspokojenie swojego wierzyciela Gminy Miejskiej K. - Zakładu (...) w K. poprzez dokonanie darowizny na rzecz swojej córki M. Z., zagrożonych zajęciem nieruchomości objętej KW nr (...) stanowiącą działkę nr (...) oraz nieruchomości objętej KW nr (...) stanowiącą działkę nr (...) o łącznej wartości 2.000.000 zł, co stanowi występki z art. 300 §2 k.k.; IB. działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w dniu 29 kwietnia 2014 r. w K., działając w celu udaremnienia wykonania ugody sądowej zawartej dnia 21 czerwca 2012 r. w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Okręgowym w K. Wydział I Cywilny w sprawie do sygn. (...) zobowiązującej oskarżonego do zwrotu przywłaszczonych środków pieniężnych w łącznej kwocie 4.974.451,23 zł wraz z należnymi odsetkami, stanowiących przedmiot przestępstwa przywłaszczenia przypisanego oskarżonemu wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 17 września 2013r. do sygn.(...) uszczuplił zaspokojenie swojego wierzyciela Gminy Miejskiej K. - Zakład (...) w K. poprzez to, że wykonując umowę przedwstępną sprzedaży nieruchomości zawartą dnia 22 czerwca 2012 r., sprzedał swojej córce M. D. nieruchomość objętą KW nr (...) stanowiącą działkę nr (...), zabezpieczoną uprzednio hipoteką przymusową na rzecz Gminy Miejskiej K. - Zakładu (...) w K. celem zabezpieczenia wierzytelności wynikającej z postanowienia Sądu Okręgowego w K. o udzieleniu zabezpieczenia roszczenia przed wszczęciem postępowania z 24 listopada 2011 r. sygn. (...)które to zabezpieczenie na wniosek stron ugody upadło, co stwierdzono postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z dnia 15 listopada 2013r. sygn. (...)za kwotę 2.000.000 zł, z której kwotę 250.000 zł ukrył, nie przekazując jej na rzecz wierzyciela Gminy Miejskiej K. - Zakładu (...) w K., a następnie w dniu 31 grudnia 2014 r. po otrzymaniu od córki M. D. pozostałej brakującej części ceny w kwocie 325.000 zł nabycia opisanej wyżej nieruchomości, ukrył tę kwotę, nie przekazując jej na rzecz wierzyciela Gminy Miejskiej K. - Zakładu (...) w K., co stanowi występki z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. Za oba przypisane A. D. czyny została mu wymierzona kara.

Wyrokiem z 30 września 2021 r. Sąd Okręgowy w K. w sprawie (...)na skutek apelacji wniesionych przez oskarżonego i jego obrońcę od wyroku Sądu Rejonowego dla K.w K. z 24 września 2020 r. sygn. akt(...) zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że: w jego punkcie I A przyjął, że łączna wartość działek nr (...) wynosiła 1.000.000 zł; w jego punkcie I B w miejsce kwoty „250.000 zł” wpisał kwotę „235.000 zł”, a w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

(dowód: wyroki Sądu Rejonowego i Sądu Okręgowego – k. 601-604, 591)

W świetle poczynionych wyżej nowych ustaleń faktycznych zaskarżony wyrok nie mógł się ostać. Wyrażona w art. 11 k.p.c. reguła, że ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd

w postępowaniu cywilnym, ma na względzie potrzebę zapewnienia jedności jurysdykcji sądowej i niedopuszczenie do podważania przez sąd cywilny ustalenia, że skazany popełnił przypisane mu przestępstwo, a tym samym prawidłowości wyroku karnego. Istota związania sądu cywilnego skazującym wyrokiem karnym wyraża się w tym, że w skład podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sądu cywilnego wchodzi czyn opisany w sentencji karnego wyroku skazującego, sąd cywilny jest więc pozbawiony możliwości dokonywania ustaleń w tym zakresie. Przepis ten stanowi odstępstwo od nakazu samodzielnego dokonywania ustaleń faktycznych i swobodnej oceny dowodów w ramach postępowania cywilnego,

a w konsekwencji od naczelnych zasad tego postępowania, takich jak zasada bezpośredniości i kontradiktoryjności (por. wyrok Sądu Najwyższego z 12 maja 2021 r., II CSKP 56/21).

Istota rozpoznawanej sprawy wiązała się z rozstrzygnięciem, czy pozwana zapłaciła przypożwanemu dłużnikowi ostatnią ratę ceny za nieruchomość objętą księgą wieczystą nr (...) w kwocie 325.000 zł. Tymczasem A. D. skazany został prawomocnie m.in. za to, że ukrył przed wierzycielem – powodową Gminą kwotę 325.000 zł, którą otrzymał od

córki – pozwanej M. D. jako zapłatę reszty ceny za nieruchomości objętą księgą wieczystą nr (...). Tożsamość obu kwot nie może budzić zatem żadnych wątpliwości, o czym przekonuje dodatkowo uzasadnienie wyroku Sądu Rejonowego w sprawie(...)(k. 534). Bez większego znaczenia jest natomiast okoliczność, czy zapłata ta miała miejsce 20 czerwca 2014 r., jak utrzymywali w niniejszym postępowaniu pozwana i przypozwany czy 31 grudnia 2014 r. Data popełnienia czynu zabronionego nie należy do znamion przestępstwa, a zatem nie ma dla sądu cywilnego mocy wiążącej. Ponadto dla zasadności powództwa irrelevantne jest, kiedy w 2014 r. ostatnia rata ceny została zapłacona. Do znamion występku określonego w art. 300 §2 k.k. należy natomiast ukrycie składników swojego majątku przez dłużnika. A. D. nie mógłby ukryć środków pieniężnych stanowiących resztę ceny nieruchomości, gdyby ich wcześniej od pozwanej nie otrzymał. W tych okolicznościach związanie sądu cywilnego prawomocnym wyrokiem skazującym jawi się jako oczywiste. Bez znaczenia pozostaje przy tym, że pozwana nie była oskarżona w procesie karnym, albowiem po pierwsze, taki status przysługiwał przypozwanemu, po wtóre, sama pozwana nie kwestionowała ustaleń Sądu karnego i przypisanego A. D. czynu.

W konsekwencji powyższych spostrzeżeń dojść należało do przekonania, że przypozwany nie jest już wierzycielem pozwanej w zakresie kwoty zajętej przez komornika sądowego w sprawie(...) a pozwana dłużnikiem, wobec którego zastosować można przepisy art. 887 §2 k.p.c. w zw. z art. 902 k.p.c.

Wobec związania skazującym wyrokiem karnym zbędne stało się także odnoszenie się do zarzutów obu apelacji, albowiem okazały się one nieistotne dla ostatecznego wyniku sprawy.

Następstwem modyfikacji zaskarżonego orzeczenia co do meritum była konieczność zmiany na podst. art. 98 §1 k.p.c. i art. 107 k.p.c. rozstrzygnięcia o kosztach procesu, które po stronie pozwanej oraz interwenienta ubocznego ograniczyły się do wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika, a w przypadku pozwanej także opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 §1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Za podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego, które po stronie pozwanej i interwenienta ubocznego ograniczyły się do wynagrodzenia radcy prawnego przyjęto art. 98 §1 k.p.c. i art. 107 k.p.c. w zw. z art. 391 §1 k.p.c. oraz §2 pkt 7 w zw. z §10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.).

O nieuiszczonych przez pozwaną i interwenienta ubocznego kosztach sądowych, sprowadzających się do opłat od apelacji orzeczono na podst. art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 2257 ze zm.).

SSA Marek Boniecki